

SLOVAČKO PREDSEDAVANJE SAVETOM EVROPSKE UNIJE

Pišu: Tara TEPAVAC i Emilija MILENKOVIĆ

Slovačka predsestava Savetom Evropske unije od 1. jula do 31. decembra 2016. godine. Ulogu predsedavajućeg Savetom Evropske unije je preuzela od Holandije koja je koordinirala njegovim radom, definisala tematske prioritete i posredovala u odnosima sa drugim institucijama Evropske unije (EU) u prvoj polovini 2016. godine. Slovačkoj je ovo prvo predsedavanje Savetom EU koje preuzima u trenutku brojnih unutrašnjih i spoljnih izazova.

Slovačkim predsedavanjem nastavlja se period tzv. „trojke“ na čelu EU: Holandija, Slovačka i Malta. Trojku čine države članice EU koje u vremenskom periodu od 18 meseci definišu i usmeravaju agendu EU, obezbeđujući joj nesmetano funkcionisanje i kontinuitet u bavljenju određenim pitanjima. Predsedavanje Savetom EU ujedno je i prilika za države članice da istaknu teme od značaja za nacionalni ili regionalni interes.

Prioriteti slovačkog predsedavanja Savetom EU

Program slovačkog predsedavanja kreiran je u skladu se dugoročnim prioritetima EU postavljenim u *Strateškoj agendi za EU u vremenima promena* iz 2014. godine. Ovi prioriteti grupisani su u pet ključnih tematskih oblasti i obuhvataju: zapošljavanje, rast i konkurentnost; Energetsku uniju i klimatsku politiku; osnaživanje i zaštitu građana; EU kao značajnog globalnog aktera; i uniju slobode, bezbednosti i pravde.

1. EKONOMSKI JAČA UNIJA

Konkurentna ekonomija i funkcionalno finansijsko tržište, koordinisana poreska politika i održive javne finansije kao neophodni stubovi za ekonomski rast i dobro investiciono okruženje na nivou EU su među prioritetima slovačkog predsedavanja. U skladu sa „Izveštajem pet predsednika” o dovršavanju Ekonomske i monetarne unije (EMU) do 2025. godine, Slovačka će pratiti napredak u ostvarivanju Fiskalne unije jačanjem fiskalnih kapaciteta Evrozona. Posebna pažnja je usmerena na reformu sistema PDV-a, jačanje bankarske unije i borbu protiv utaje poreza i osnivanje Unije tržišta kapitala kao važnog elementa za uspostavljanje finansijske unije u okviru EMU. Nedostatak investicija i komplikovane procedure za povlačenje sredstava iz postojećih fondova, onemogućuju negativno utiču na privredni razvoj i životni standard građana. Stoga se u drugoj polovini 2016. godine planira objavljivanje izveštaja o pojednostavljenju i smanjenju administrativnih prepreka za korišćenje Evropskih strukturnih i investicionih fondova, kao ključnih instrumenata za finansiranje i sprovođenje strukturnih reformi u državama članicama EU koje vode izjednačavanju evropskih ekonomija. Među prioritetima slovačkog predsedavanja je i procena raspoloživih budžetskih sredstava, njihove alokacije i finansiranja prioritarnih oblasti javnih politika kroz reviziju Višegodišnjeg finansijskog okvira za period 2014–2020. koji će Evropska komisija predstaviti krajem 2016. godine. Pažnja je takođe usmerena na stvaranje dobrog poslovnog okruženja za mala i srednja preduzeća.

Digitalne tehnologije značajno utiču na rast ekonomija država članica kroz kreiranje novih radnih mesta i obavljanje poslovnih aktivnosti putem interneta. U skladu sa tim, EU je pokrenula stvaranje Jedinstvenog digitalnog tržišta, kao integralnog dela Jedinstvenog tržišta EU. Slovačka će aktivno podržavati sprovođenje Strategije jedinstvenog digitalnog tržišta za Evropu kroz inicijative za uklanjanje barijera za razvoj digitalne ekonomije i elektronske trgovine, poboljšanje evropskog okvira za autorska prava, digitalizaciju javnih usluga i reformu evropskog okvira za telekomunikacije.

2. ENERGETSKA UNIJA

Izazovi koje donose pitanja energetske bezbednosti i klimatskih promena takođe zauzimaju visoko mesto na agendi EU. Usvajanjem Okvirne strategije o Energetskoj uniji u februaru 2015. godine počela je transformacija energetske unije u cilju pružanja sigurnih, održivih, konkurentnih i pristupačnih izvora energije građanima EU. Jedan od ključnih ciljeva slovačkog predsedavanja u okviru Energetske unije je povećanje energetske bezbednosti. Posebna pažnja posvećena je promociji regionalne saradnje i solidarnosti među državama članicama EU, kao i koherentnim razvojnim politikama u ovoj oblasti. Tokom 2016. godine planirana je i revizija pravnih akata u oblasti energetike i završavanje planiranih infrastrukturnih projekata. Među prioritetima jeste i sprovođenje dogovorenih ciljeva Globalnog sporazuma o klimatskim promenama, sa fokusom na bezbednoj upotrebi nuklearne energije, efikasnoj upotrebi voda i primeni Okvira za klimu i energiju do 2030, uključujući reviziju Sistema za trgovinu emisijama EU (ETS) i pripremu zakonodavstva u tzv. „ne-ETS” sektorima.

3. BEZBEDNIJA UNIJA

Najaktuelniji element bezbednosnog pristupa EU usmeren je na upravljanje migracionim tokovima. Stoga prioriteti slovačkog predsedavanja obuhvata-

ju povezivanje i usklađivanje migracione, bezbednosne i spoljne politike EU sa ciljem boljeg upravljanja izazovima poput iregularnih i ilegalnih migranata, reforme sistema za azil, zaštite granica EU i Šengenskog prostora. Evropska komisija će predložiti paket mera za reformu Zajedničkog evropskog sistema azila u narednom periodu, uključujući reformu Dablinskog sistema i uspostavljanje tzv. „pametnih granica“. Takođe, planirano je i finalizovanje pregovora o regulisanju evropskih granica i obalske straže.

U skladu sa Bezbednosnom agendom EU priprema se revizija zakonodavstva u borbi protiv terorizma. Slovačka će pažnju posvetiti sprovođenju posebnih aktivnosti u polju borbe protiv finansiranja terorizma i odgovora na fenomen stranih boraca, kao i intenzivnijem političkom dijalogu sa partnerskim zemljama.

Među prioritetima u oblasti pravde jeste napredak u borbi protiv finansijskih prevara koje štete EU, u borbi protiv finansijskih prevara koje štete EU, uspostavljanju Kancelarije evropskog javnog tužioca, kao i dovršavanje inicijative za uspostavljanje e-pravosuđa.

4. EU KAO GLOBALNI AKTER

Slovačko predsedavanje usmereno je na stabilizaciju zemalja u susedstvu EU i aktivnu primenu revidirane Evropske politike susedstva. Slovačka je među prioritete uvrstila Politiku proširenja. Ostali prioriteti su usmereni na zemlje istočnog i južnog susedstva kroz pružanje pune podrške u rešavanju konflikata i izgradnju mira i stabilnosti. Posebno je istaknuta podrška reformama poslovnog i investicionog okruženja u zemljama Istočnog partnerstva, kao i podrška Ukrajini na putu ka sveobuhvatnim društvenim reformama. Prema zemljama južnog susedstva, Slovačka će imati sveobuhvatni pristup koji uključuje diplomatiju, trgovinu, energetiku, razvoj, migracije, ljudska prava i bezbednost. Među prioritetima istaknuta je i bliža saradnja sa NATO-om, posebno u zaštiti spoljnih granica EU.

Globalna strategija spoljne i bezbednosne politike EU je predstavljena na Samitu šefova vlada i država EU u junu 2016. godine, kao ključna inicijativa za novi pristup spoljnom delovanju EU. Među prioritetima Slovačke biće i primena ove strategije i njenog sveobuhvatnog i koherentnog okvira za delovanje EU na globalnom nivou.

U planu je završetak konsultacija o nastavku sveobuhvatne političke, ekonomske i razvojne saradnje sa afričkim, karijskim i pacifičkim zemljama do kraja 2016. godine, nakon isteka Sporazuma iz Kotonoua 2020. godine. Slovačko predsedavanje obeležiće i implementacija Agende za održivi razvoj do 2030, dok će sam početak biti u znaku spoljne trgovine i ekonomske saradnje. Novi okvir za ojačanu saradnju sa azijskim zemljama očekuje se na jedanaestom ASEM samitu u julu 2016. godine u Mongoliji. U julu se održava i naredna runda pregovora sa Sjedinjenim Američkim Državama o Transatlanskom trgovinskom i investicionom partnerstvu, a očekuje se da Evropska komisija usvoji i predlog odluke o zaključivanju sporazuma o slobodnoj trgovini sa Kanadom. Pregovori o sporazumu o slobodnoj trgovini između EU i Japana trebalo bi da budu okončani do kraja godine.

Značaj slovačkog predsedavanja za pregovore Srbije o pristupanju EU

Slovačka je uvrstila Politiku proširenja EU među prioritete predsedavanja. Nadovezujući se na zaključke nastale tokom slovačkog predsedavanja Višegradskom grupom iz 2015. godine, Zapadnom Balkanu će biti pružena značajna podrška za veću integraciju kroz regionalnu saradnju, po ugledu na pozitivno iskustvo višegradske četvorke. Pozitivan pristup Slovačke prema proširenju EU povoljan je za napredak Srbije u pregovorima o članstvu. Prva pregovaračka poglavlja sa Srbijom (Poglavlje 32 – Finansijska kontrola; i Poglavlje 35 – Ostala pitanja) otvorena su tokom luksemburškog predsedavanja, a do kraja 2016. očekuje se otvaranje poglavlja 23 (Pravosuđe i osnovna prava), 24 (Sloboda, pravda i bezbednost), 5 (Javne nabavke), 25 (Nauka i istraživanje) i 26 (Obrazovanje i kultura). Osim zalaganja Slovačke za očuvanje momentuma u procesu proširenja, aktuelizaciju ove politike je donela i Globalna strategija spoljne i bezbednosne politike EU navodeći da je „politika proširenja strateška investicija u evropsku bezbednost i prosperitet“. Sa druge strane, nakon referendumske odluke građana Velike Britanije da izađu iz EU, sledi proces pregovora o istupanju koji može usporiti dalje proširenje EU.

Više detalja dostupno na zvaničnom sajtu slovačkog predsedavanja Savetom EU: <http://www.eu2016.sk/en/>

Tabela 1. Odabrani događaji za vreme slovačkog predsedavanja Savetom EU 1. jul – 31. decembar 2016. godine

Mesec	Datum	Odabrani događaji iz kalendara predsedavanja	Ostali događaji
Jul	4.		Samit lidera Zapadnog Balkana (Pariz)
	4–7.	Plenarna sesija Evropskog parlamenta	
	8–9.		Evropski samit regiona i gradova (Bratislava)
	8–9.		NATO 2016 Varšavski samit
	11.	Sastanak Evrogrupe	
	12.	Sastanak Saveta za ekonomske i finansijske poslove	
	18.	Sastanak Saveta za spoljne poslove	
	22.	Sastanak Saveta za ekonomske i finansijske poslove ECOFIN	
Avgust	5–21.		Olimpijske igre
Septembar	2–4.	„Gimnih“ sastanak ministara spoljnih poslova	
	4–5.		Samit lidera G20 (Hangzhou, Kina)
	7–18.		Paraolimpijske igre 2016 (Rio)
	9.	Sastanak Evrogrupe	

Mesec	Datum	Odabrani događaji iz kalendara predsedavanja	Ostali događaji
Septembar	12–15.	Plenarna sesija Evropskog parlamenta	
	13–26.		71. Sesija Generalne skupštine UN (Njujork)
	19.		UN Samit o izbeglicama i migrantima
	19–20.		Praški proces – 3. ministarska konferencija o migracionom dijalogu
	20.	Sastanak Saveta za opšte poslove	
	21–22.	Ministarska konferencije o Evropskoj saradnji u oblasti nauke i tehnologije	
	Oktobar	3–6.	Plenarna sesija Evropskog parlamenta
4–6.			Omladinska konferencija EU (Košice)
9.			Parlamentarni izbori u Litvaniji
10.		Sastanak Evrogrupe	
11.		Sastanak Saveta za ekonomske i finansijske poslove	
12–14.			Beogradski bezbednosni forum
17.		Sastanak Saveta za spoljne poslove	
18.		Sastanak Saveta za opšte poslove	
19.		„Tripartitni samit“	
20–21.		Evropski savet	
24–27.		Plenarna sesija Evropskog parlamenta	
28–30.		TATRA Samit Konferencija 2016	
Novembar	7.	Sastanak Evrogrupe	
	7–9.		Svetski forum za demokratiju (Strazbur)
	8.		Predsednički izbori u SAD
	8.	Sastanak Saveta za ekonomske i finansijske poslove	
	11.	Sastanak Saveta za spoljne poslove	
	14–15.	Sastanak Saveta za spoljne poslove	
	15–16.	Sastanak Saveta za opšte poslove	
	16.	Sastanak Saveta za ekonomske i finansijske poslove	

ISTRAŽIVAČKI FORUM predstavlja programsko telo Evropskog pokreta u Srbiji i funkcionalni mehanizam za uključivanje relevantnih nezavisnih stručnjaka, članova i bliskih saradnika EPuS-a u istraživačkoanalitički rad, odnosno proces zagovaranja alternativnih predloga javne politike u svim oblastima relevantnim za proces evropske integracije Srbije.

Cilj IF-a jeste da sveobuhvatnim, multidisciplinarnim i pravovremenim praktično-politički usmerenim istraživanjima, podrži zagovaračke napore EPuSa i doprinese poboljšanju kvaliteta javnih politika.

Kralja Milana 31/II
11000 Beograd
Republika Srbija
tel: + 381 11 3640 174
fax: + 381 11 3640 202

www.emins.org

Mesec	Datum	Odabrani događaji iz kalendara predsedavanja	Ostali događaji
Novembar	21–24.	Plenarna sesija Evropskog parlamenta	
	21.	Sastanak Evrogrupe	
	28.	Sastanak Saveta za spoljne poslove	
	28–30.		Godišnja skupština Foruma civilnog društva Istočnog partnerstva (Brisel)
Decembar	30. nov. do 1. dec.	Plenarna sesija Evropskog parlamenta	
	5.	Sastanak Evrogrupe	
	6.	Sastanak Saveta za ekonomske i finansijske poslove	
	12–15.	Plenarna sesija Evropskog parlamenta	
	12–13.	Sastanak Saveta za opšte poslove	
	12.		Završni gala performans Slovačkog predsedavanja Savetom EU
	15–16.	Evropski savet	

Detaljna tabela važnih događaja tokom slovačkog predsedavanja dostupno na: http://www.netzwerk-ebd.de/wp-content/uploads/2016/06/EBD-PUB-Kalender-2016_2.pdf

Tara TEPAVAC je članica Istraživačkog foruma EpuS-a.
Emilija MILENKOVIĆ je volonterka u EpuS-u.

Rad Istraživačkog foruma Evropskog pokreta u Srbiji delom je finansijski podržan od strane Fondacije Institut za otvoreno društvo u saradnji sa programom „Think Tank“ Fondacije za otvoreno društvo. Mišljenja i stavovi izneti u ovom radu predstavljaju stavove autora i ne predstavljaju nužno zvanične stavove Evropskog pokreta u Srbiji, Fondacije Institut za otvoreno društvo ili Fondacije za otvoreno društvo.